

Amasonpapegoja (*Amazona sp.*)

Lämplighet

Amasonen är en extremt social och intelligent fågel som kräver mycket uppmärksamhet och bör inte lämnas ensam. Den har enorma röstresurser som den använder för att kommunicera. Den har en kraftig näbb som lätt kan bita sönder inredning och skada dig. Det är stor skillnad mellan de ca 50 olika arterna, så man bör läsa på innan inköpet. Har man sedan tidigare erfarenhet av fåglar och vill lägga ner mycket tid varje dag så länge den lever, den kan leva i över 40 år, är det en underbar fågel. Är man inte beredd att göra det bör man inte köpa fågeln den då den kommer att må mycket dåligt.

Ursprung

De finns/lever i bergen och regnskogen i mellan- och Sydamerika där de lever i par i mindre grupper eller flockar.

Utseende

Amasonen är en kraftig fågel med kort stjärt och kraftig näbb. Den har oftast grönt som kroppsfärg med olika färger på huvudet och nacke. Längden varierar mellan 26-45 cm.

Foder

Som bas ges dagligen en pelletsblandning kompletterat med frukt och grönt. Då amasonen lätt får A-vitaminbrist bör man välja A-vitaminrika frukt och grönsaker såsom t ex morötter, broccoli och papaya. De blir lätt överviktiga, därför får frön endast ges som godis. Ges en näringsriktig foderstat behöver man ej ge vitaminer. Tänk på att inte ge din fågel choklad, koffein eller alkohol. Avokado är dödligt giftigt för fåglar.

Ljus

Papegojor kan lida av kalkbrist trots att de får tillräckligt med kalk i kosten. För att tillgodogöra sig kalk måste papegojan ha vitamin D. Vitamin D tillgodogör sig fågeln via UV-ljus som den får från solen eller speciella lysrör som finns speciellt för fåglar. Dessa byts ut varje år då de avtar i styrka. De börsitta cirka 40 cm från den plats där papegojan tillbringar merparten av sin tid. Det bästa är dock om papegojan får ofiltrerat solljus (ej genom glas) på sig.

Buren

Buren kan aldrig bli för stor och bör vara av kraftigt galler. Buren bör stå mot en vägg och ljust, dock ej i direkt solsken. Inred buren med olika tjocka naturgrenar av lövträd. Lägg tidningar eller träflis på botten. Det bör finnas flera mat- och vattenskålar som placeras så att fågeln inte kan bajsa i dem. Många av de burar som finns att köpa är väldigt höga, vilket lurar köparen att tro att det är en stor bur. Volymmässigt stämmer det, men inte utrymmesmässigt. En fågel behöver utrymme vågrätt, inte i höjdded då den inte flyger ner och upp utan fram och tillbaka.

Handhavande

Om amasonen inte är tam och den måste fångas, använd en handduk och lägg över fågeln. Ta ett försiktigt men bestämt grepp bakifrån om fågelns huvud och undernäbb. Håll om fågelns hela kropp löst men ändå bestämt, kläm ej över bröstkorgen då fågeln andas med hela kroppen.

Hemkomsten

Om en ung amason inköpts ska den kunna äta själv innan hemkomsten. Låt den själv klättra ur transportburen och in i buren som förberetts med mat och vatten. Låt amasonen sitta i lugn och ro första dygnet. Närma er buren försiktigt, småpratande och med lugna rörelser. Om fågeln inte äter och dricker andra dagen, kontakta säljaren. En svag nattlampa hjälper fågeln att orientera sig.

Skötsel

Mat, frukt och grönt och vatten byts dagligen, oftare om det är förorenat. Rengör mat och vattenskålar dagligen och bur och sittpinnar en gång i veckan. Ta bort bajs och matrester från botten dagligen då det annars bildas bakterier. Amasonen kommer från ett fuktigt klimat och bör duschas flera gånger i veckan för att må bra. Då amasonen är mycket känslig för luftföroreningar ska man ej röka inomhus.

Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2014:17, Saknr L 80) hur man håller en papegoja

- Buren ska vara minst 1,2 x 0,7 m och 0,8 m hög för amasoner som är 26-35 cm, är fågeln större ska buren vara större, se Jordbruksverkets föreskrift. Buren ska berikas med saker att klättra på, föremåla att gnaga och plocka sönder. Det ska finnas foderanordningar som stimulerar födosöksbeteende. Berikningsföremål ska bytas ut med så täta intervall att fågeln inte tappat intresset och slutar använda föremålen.
- Fåglar som i naturen lever i par ska hållas i par eller grupp, man bör därför inte ha en amasonpapegoja utan minst två av samma art eller släkte.
- Vingklippning får inte ske regelbundet, utan endast under vissa omständigheter.
- Ett koppel får inte fästas runt benet eller ringen på papegojan. Ett flygsele eller motsvarande som sitter runt kroppen, och som hanteras av en människa, får användas tillfälligtvis.
- Papegojor bör dagligen ha tillgång till utrymmen där de kan utföra naturliga rörelsemönster såsom att flyga fritt.
- Papegojor ska hållas i en berikad miljö som stimulerar dem att utföra sina naturliga beteenden och förhindrar att de utvecklar beteendestörningar.

Sjukdom

Blir amasonen sjuk är det ofta foderrelaterade sjukdomar pga felaktig kost. Den drabbas också lätt av luftvägsinfektioner. Tror du att din fågel är sjuk, kontakta en fågelkunnig veterinär omedelbart då sjukdomsförloppet ofta är mycket snabbt. Tänk på ordspråket ”Den dagen din fågel verkar sjuk, är den dagen den dör”. Tecken på sjukdom är ändrat beteende, matvägran, andfådd, uppburrad fjäderdräkt, matta och trötta (ovala) ögon. I väntan på veterinärbesök, placera din fågel i ett fuktigt uppvärmt rum ca 30 grader. Använd inte värmelampa, då det punktvis kan bli för varmt. Ett bra sätt att hålla koll på sin fågel är att väga den en gång i veckan. Minskar den mer än 10 % i vikt bör fågelkunnig veterinär uppsökas.

CITES

Många amasonarter är upptagna på CITES 1-listan vilket betyder att alla kommersiella aktiviteter med fågeln är förbjudna så som t ex försäljning, köp, förevisning och annonsering. Man kan ansöka om undantag mot förbudet. Detta prövas av Jordbruksverket. Om undantag kan medges, utfärdas ett så kallat ”CITES-intyg för godkända kommersiella aktiviteter”. De vanligaste amasonerna som finns som sällskap och som är CITES 1-listade är t ex Tucuman, Finsch, Cuba, gulhuvad, gulnackad, grönkindad och vinröd amason.

Litteratur

Amazon parrots av Rosemary Low.